

P. LEONARD LESSIUS SI

O DOSKONAŁOŚCIACH I OBYCZAJACH BOŻYCH

KSIĘGA TRZYNASTA
O SPRAWIEDLIWOŚCI I GNIEWIE BOGA

ROZDZIAŁ XIII
O POZBAWIENIU ZEWNĘTRZNEJ POMOCY

KRAKÓW 2018

www.ultramontes.pl

O DOSKONAŁOŚCIACH I OBYCZAJACH BOŻYCH

Ksiąg XIV

W KTÓRYCH KRÓTKO I PRZEJRZYŚCIE WYJAŚNIONYCH JEST
WIELE TAJEMNIC ŚWIĘTEJ TEOLOGII

O. LEONARD LESSIUS SI

KSIĘGA TRZYNASTA O SPRAWIEDLIWOŚCI I GNIEWIE BOGA

ROZDZIAŁ XIII

O pozbawieniu zewnętrznej pomocy

74. TRZECIĄ karą duchową jest pozbawienie zewnętrznej pomocy. (1) Ta pomoc polega głównie na sześciu rzeczach: na *głoszeniu słowa Bożego i zdrowej doktryny*, na *korzystaniu z sakramentów*, na *ofierze Mszy św.*, na *modlitwach świętych i pobożnych osób*, na *dobrych radach i przestrofach*, wreszcie na *utrapieniach i nieszczęściach*. Tymi zwykle sposobami i pomocami zewnętrznymi posługuje się Bóg w celu powstrzymania ludzi od grzechów i doprowadzenia ich do zbawienia. Lecz między tymi środkami, trzy pierwsze mają największe znaczenie, tak dalece że prawie całe zbawienie od nich jest zależne. *Wiara* bowiem (która jest podstawą wszelkiego dobra duchowego i zbawienia) rodzi się ze słuchania słowa Bożego; *usprawiedliwienie* dokonuje się, pomnaża się i zachowuje się przez korzystanie z sakramentów; przez *ofiarę* przejednywany jest gniew Boży na świat, odwracane są wiszące nad światem plagi, łagodzone są kary za grzechy, wyjednywane są wewnętrzne pomoce łaski, i ograniczane są napaści szatańskie. Z tego wszystkiego

widoczne jest, jak wielkiej doniosłości są te dobra. Wszelako Bóg ze względu na grzechy Chrześcijan czasami odbiera te dobrodziejstwa, i miasta, kraje i państwa pozbawia tych pomocy, kiedy sprawiedliwym sądem dopuszcza, aby dostały się one pod panowanie heretyków, którzy (zaiste z nieocenioną szkodą) usuwają szafarzy Kościoła, a wraz z nimi zdrową doktrynę, korzystanie z sakramentów, przenajświętszą ofiarę, i wszelkie nabożeństwo a także prawdziwą pobożność. Tysiąc razy chętniej od utraty wspomnianych dobrodziejstw należałoby wybierać stratę majątku, sieroctwo dzieci, wieczną niewolę i zniszczenie całej ojczyzny. A jednak takie jest szaleństwo śmiertelników, że nie przywiązując wagi do utraty tych duchowych dobrodziejstw, oddają się tylko zażywaniu doczesnego pokoju i korzystaniu z nędznych dóbr tego żywota. Rzeczywiście zasługuje na tego rodzaju ukaranie letniość i ospałość katolików, którzy tak bardzo oddani są rzeczom ziemskim, że niewiele troszczą się o te niebiańskie dary.

75. Tą karą grozi Chrystus Pan (w Ewangelii według św. Mateusza 21, 43), kiedy mówi: *Odjęte będzie od was Królestwo Boże, a dane narodowi czyniącemu owoce jego*. I w Proroctwie Amosa: *Oto dni idą, mówi Pan, i puszcze głód na ziemię: nie głód chleba, ani pragnienie wody, ale słuchania słowa Pańskiego* (8, 11). Ten głód jest u heretyków, ponieważ w najwyższym stopniu brak między nimi prawdy, kiedy wszakże wszyscy oni mówią że jej pragną i szukają.

Prócz tego, Bóg niekiedy oddala modlitwy świętych, albo postanawia ich nie wysłuchiwać. Mamy tego przykład w Proroctwie Jeremiasza: *Ty tedy nie módl się za tym ludem i nie podnoś za nim chwały i modlitwy, ani mi się nie zastawiaj, bo cię nie wysłucham!* (7, 16). Podobne przykłady mamy w rozdziale 15 tegoż Proroctwa Jeremiasza i w rozdziale 14 Proroctwa Ezechiela. Ponadto sprawia, że nie ma udzielających dobrych rad i ostrzeżeń, czego przykłady mamy w Proroctwach Jeremiasza i Izajasza: *Leczyliśmy Babilon, a nie jest uzdrowiony. Opuśćmy go, bo doszedł aż do nieba sąd jego* (Jer. 51, 9). *Oto panujący, Pan zastępów, usunie z Jeruzalem i z Judy dużego i mocnego, wszelkie posilenie chleba i wszelkie posilenie wody; proroka, i wieszczka, i radcę, i mądrego budowniczego, i roztropnego w mowach tajemnych* (Iz. 3, 1-3). W końcu odwraca utrapienia i plagi, dzięki którym ludzie przysliby do opamiętania, i dopuszcza, że korzystają oni z teraźniejszego powodzenia przez krótki czas, jak gdyby będący pozbawionymi Jego opieki, i niejako beznadziejnymi. Przykłady tego mamy w Proroctwie Ozeasza i w Księdze Psalmów: *Nie nawiedzę córek waszych, gdy nierząd płodzić będą, ani oblubienic*

waszych, gdy cudzołożyć będą (Oz. 4, 14). W pracy ludzkiej ich nie masz i z ludźmi nie będą karani; przeto zdjęła ich pycha, okryli się nieprawością i niezbożnością swoją, itd. (Ps. 72, 5-6); niezliczeni bowiem są ci, którzy przez dobrobyt giną, a którzy przez nieszczęścia doszliby do zbawienia.

O. Leonard Lessius SI

Z języka łacińskiego tłumaczył Mariusz Gruszczyński

Tekst oryginalny w: *De perfectionibus moribusque divinis Libri XIV quibus pleraque sacrae Theologiae mysteria breviter ac dilucide explicantur*. Auctore Leonardo Lessio, Societatis Jesu S. Theologiae Professore. Novam editionem curavit quidam Theologiae Professor. Parisiis. SUMPTIBUS ET TYPIS P. LETHIELLEUX, EDITORIS. [1875], ss. 388-389.

Leon. Lessii, S. J. *Opuscula*. I. *De perfectionibus moribusque divinis Libri XIV quibus pleraque sacrae Theologiae mysteria breviter ac dilucide explicantur*. Editio nova, novis curis emendata. Post editionem Antwerpiae datam anno 1626, ab ipso auctore paulo ante mortem varie aucta et recensita. Parisiis. SUMPTIBUS ET TYPIS P. LETHIELLEUX, EDITORIS. 1881, ss. 388-389.

Leonardi Lessii S. J. Theologi *De perfectionibus moribusque divinis opusculum in quo pleraque sacrae Theologiae mysteria explicantur*. Novam editionem curavit P. Roh S. J., Friburgi Brisgoviae. SUMPTIBUS HERDER. MDCCCLXI (1861), ss. 377-378. (1)

Oryginał łaciński został opatrzone następującym pozwoleniem Władzy Duchownej:

*Facultas R. P. Praepositi Provincialis
Provinciae Flandro-Belgicae.*

CAROLUS SCRIBANI societatis Jesu in provincia Flandro-Belgica praepositus provincialis, potestate ad id mihi ab admodum Rdo P. N. Mutio Vitellesco generali praeposito concessa, Balthasari Moreto typographo Antuerpiensi facultatem concedo, mandandi typis commentarium P. Leonardi Lessii de attributis divinis, quem Theologi aliquot societatis nostrae probarunt. In cujus rei fidem his mea manu subscripsi, et consueto officii sigillo communivi.

Antuerpiae, III. Augusti, anno MDCXIX.

Carolus SCRIBANI.

APPROBATIO.

ISTE de divinis attributis tractatus utilissimus est, ad hoc serviens, ut mens tam sublimium rerum contemplatione in Dei admirationem atque amorem assurgat.

GUILIELMUS FABRICIUS *apostolicus*
et archiducalis lib. Censor.

Przypisy:

Podtytuł marginalny:

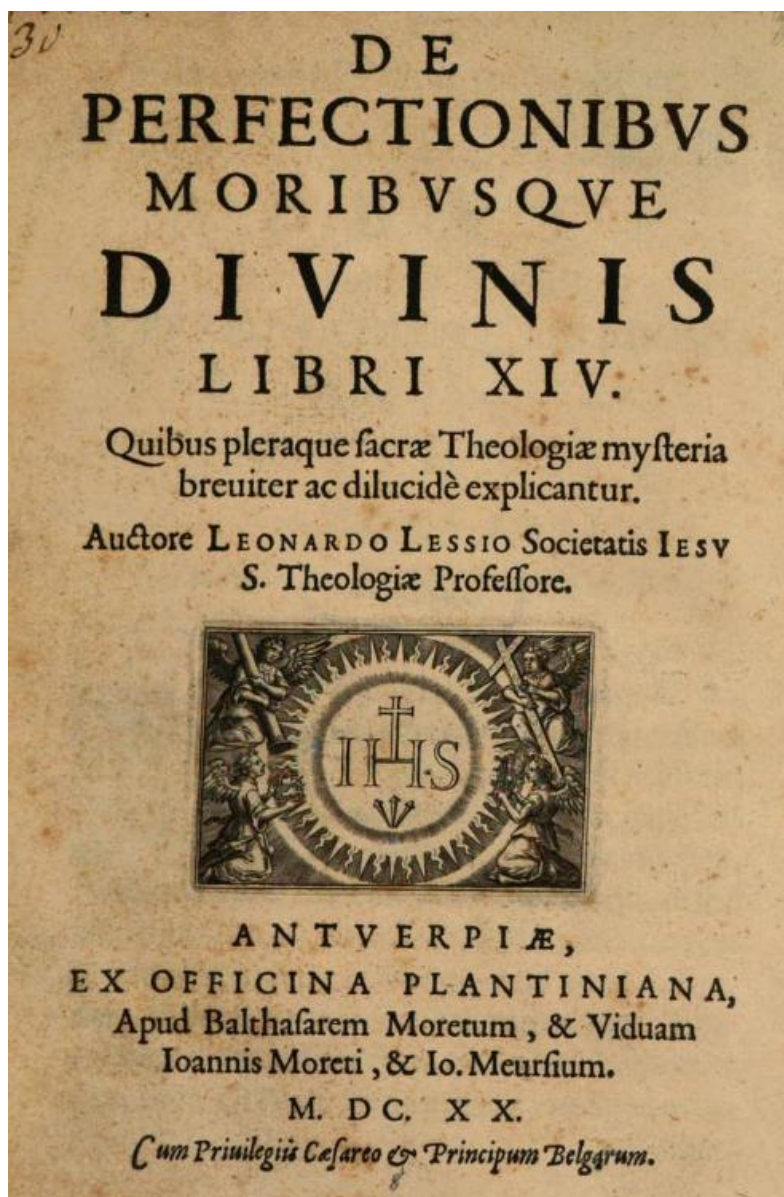
(I) Pozbawienie zewnętrznej pomocy.

(1) Por. 1) P. Leonardus Lessius SI, a) [*De perfectionibus moribusque divinis. Liber XIII. De iustitia et ira Dei. Caput XIII. De subtractione auxilii externi.*](#) b) [*De excaecatione et obduratione.*](#) c) [*De perfectionibus moribusque divinis.*](#)

2) "Homiletyka", [*Non est potestas nisi a Deo. \[Wszelka władza pochodzi od Boga\].*](#)

3) Bp Władysław Krynicki, [*Dzieje Kościoła powszechnego.*](#)

(Przyp. red. *Ultra montes*).

([HTM](#))

© *Ultra montes* (www.ultramontes.pl)

Cracovia MMXVIII, Kraków 2018